

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologiæ Moralis

Busenbaum, Hermann

Monasterii Westphaliæ

Cap. III. Quid conscientia scrupulosa, & quid in ea agendum?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40957

sumptionem sequitur, vide infra *lib. 6. tr. 3. c. 2. d. 2. a. 2. c. de Lugo d. 15. n. 41.*

VII. Si post contractum bonâ fide matrimonium, dubium de valore superveniat, quod post veritatis inquisitionem depelli non possit, debitum non tantum reddi, sed etiam exigi potest: quia dubium superveniens bonæ fidei possessori obesse non debet, vide *Sanch. l. 2. de matr. disp. 41. n. 47. Bonac. l. c.*

VIII. Qui certus est de debito, & dubitat, an solverit, tenetur solvere. *Suar. Vasq. Lugo, Dian. pag. 2. tom. 6. misc. R. 49.* nisi etiam creditor dubitet; tunc enim *Tan. in 1. 2. d. 2. q. 6. du. 4.* putat non teneri: quod *Laym l. 1. tr. 1. c. 6.* ita limitat, ut teneatur non ad integram solutionem, sed partem ejus, pro qualitate dubii: quod *Dian. p. 4. tom. 3. R. 32.* amplectitur ut probabile.

CAPUT III.

Quid Conscientia scrupulosa, & quid in eâ agendum?

Resp. I. Scrupulus est inanis apprehensio, & hinc ortus timor & anxietas, alicubi esse peccatum, ubi non est. Ita communiter, *Navar. Azor, cateri.*

Resp. II. Licet operari cum Conscientia scrupulosa, manente scrupulo, dummodò judicetur esse scrupulus, & ut talis contemnatur. Neque tamen opus est, ut ad singulos actus formetur hoc expressum judicium, quod sit scrupulus; sed sufficit, quod contra eum agat ex habituali, vel virtuali judicio, ab experientia præteritorum actuum.

Ratio

Ratio est, quia talis nulli periculo se exponit; cum ad bene operandum sufficiat iudicium probabile aliquid licere: scrupulus autem cum ex levi fundamento procedat, non tollit iudicium practicum probabile. *Sanch. l. 1. c. 10. Reg. Beca. Fil. n. 176.*

Resp. III. Signa Conscientiæ scrupulosæ sunt: I. Pertinacia iudicii, quâ doctorum consiliis non acquiescunt: unde varios consulunt, & fatigant, ac tandem nullius iudicio stant, nisi suo. II. Ex levi apparentia frequens iudiciorum mutatio: unde oritur in agendo inconstantia. Sic v. g. in Horis legendis aliquando decies mutabunt iudicium, de lecto vel non lecto aliquo versiculo. III. Quod ex priore procedit, perturbatè agere, & cæco quodam modo in externis actionibus versari. IV. Habere reflexiones extra-vagantes infinitarum circumstantiarum. V. Timere in omnibus peccatum, ac contra sapientum, & proprium sæpè iudicium, esse inquietum. VI. Si Confessarius iudicet te esse scrupulosum. VII. In particulari signa scrupuli præsentis sunt hæc duo. 1. Si per illum experiaris te nimium angere, & turbari. 2. Si alias expertus sis, te similia apprehendisse sine fundamento.

Resp. IV. Remedia Conscientiæ scrupulosæ sunt. I. Scrupulos contemnere, contra illos agere, nec cogitatione fovere. II. Iudicio Confessarii, vel alterius viri docti accipere, acquiescere, non recurrendo ad eum in singulis actionibus; sic enim se, & illum fatigant, cum scrupulorum incremento: sed accipiendo ab eo generalia principia

cipia, à quibus nullius scrupuli caussa, imò nullo modo, recedat. Etsi enim alterum errare contingeret: quia tamen hoc faciendo agit, quod in se est, non peccabit. III. Bonorum vitam & consuetudinem, tanquam regulam intueri. *S. Ant. Sylv.* IV. Assuefacere se ad sequendas sententias mitiores, & minùs etiam tutas, *Fil. c. 4. n. 122.* V. Non judicare quidquam esse mortale, nisi certò sciat, *Azor, l. 2. cap. 20. Vasq. Sanch. Fil. 1. 2. c. 4.* VI. Nunquam otiosi; quia otium implet phantasiam cogitationibus scrupulosis. VII. Destruere causas scrupulorum; v. g. melancholicus evacuet medicamentis atram bilem: pertinax frangat suum judicium: superbus prudentiæ non confidat: rudis instructionem petat: timidus meditetur bonitatem Dei, quæ non imponit præcepta redigentia ad insaniam. VIII. Nosse scrupulorum privilegia; ut, 1. quod non teneatur in agendo adhibere examen & diligentiam, nisi valde mediocrem; nec tantam; quantam alii: & quòd, dum angit scrupulus, nec suppetit consilium, possit liberè agere quod vult, nisi certum & evidens sit esse peccatum, vide *Vasq. in 1. 2. d. 57. 2.* Quòd nihil teneatur repetere ex præteritis confessionibus, nisi certò sciat illud esse mortale, & se ritè confessum non esse. Non est autem certus, quamdiu dubitat. Unde suadet *Laym.* ut scrupulosus nunquam confiteatur dubia, & scrupulos. Et *Sa. V. Dubium, Sanch. Azor, &c.* dicunt non teneri confiteri, nisi quæ jurare possit esse mortalia, & nunquam esse confessum. Ratio utriusque privilegii

legii est, qua in scrupuloso, ex nimio timore peccandi, turbatur ratio, ut non possit rectè rem examinare. Unde esto aliqua confessus non fuerit, non tenetur tamen cum tanto damno, & periculo anxietatis perpetuæ, procurare integritatem confessionis, cum ab ea minores sæpè difficultates excusent, ut notat *Köning. Lay. Bon. Azor. Bec. IX.* Confessarius non permittat confiteri, vel proponere scrupulos, vel dubia, (maximè, si semel ad satietatem audiverit) quia alioqui nunquam fontem scrupulorum exhaustiet, *vid. apud Lay. hic. c. 6. Filliuc. hic. l. 2. de matr. d. 4. Azor. t. 1. l. 2. cap. 20. Bresserum l. 6. toto. Bec. pag. 2. tom. 1. cap. 4. Bonac. d. 3. q. 4. p. 9.*

TRACTATUS SECUNDUS,

De regula externa actuum humanorum, scilicet Legis.

CAPUT I.

De natura & obligatione Legis in genere.

DUBIUM I.

Quid sit Lex, sive Præceptum?

Respondeo. Lex, & Præceptum, prout hic indistinctè accipitur, est recta agendorum, aut omittendorum ratio. Interim, cum à superiore non communitati, sed alicui tantum, aut aliquibus in particulari aliquid præcipitur

tur